



FOTO: MICHEL GOUDSWAARD

Klaas Mulder

'Slappe plannen staan werkelijke aanpak van onze problemen in de weg'

Michiel Goudswaard

We nemen bij de aanpak van de grote maatschappelijke problemen veel

te vaak genoegen met oplossingen die verre van optimaal zijn. We accepteren de uitkomst van waterige compromissen, terwijl de echte problemen op de arbeidsmarkt, in de ouderenzorg en in het onderwijs daarmee niet worden opgelost. Waarom vinden we een zesje al mooi, terwijl we zo veel beter kunnen?

Bij de aanpak van veel problemen wordt gestreefd naar een breed draagvlak voor beleid en dat is op zichzelf goed. Maar in de praktijk leidt dat er vaak toe dat er een mooie "dialog" wordt gevoerd, waarbij er maar weinig aandacht is voor de harde feiten. Niet het scherp analyseren en vervolgens oplossen van het probleem staan centraal, maar de wens om de onderlinge relaties tussen betrokken partijen goed te houden.

"Polderen" zorgde er ooit voor dat we echt droge voeten hielden, nu nemen we genoegen met een dijkje als het voor de sfeer zo uitkomt. Je kan de notulen van veel beleidsvergaderingen van tevoren al schrijven: iedereen krijgt voor 70% zijn zin, terwijl het onderliggende probleem niet werkelijk wordt aangepakt.

In de ouderenzorg is het idee dat bijna iedereen fijn thuis kan blijven wonen een ideologie geworden. De politiek heeft het ideaalbeeld van de vitale, aaibare oudere voor ogen genomen, en daar het beleid op afgestemd. Terwijl 65% van de ouderen in verzorgingstehuizen incontinent is, aangewezen is op intensieve zorg en niet op een leuke manier oud wordt.

Bij het maken van de plannen is daar geen rekening mee gehouden. Laat staan dat men heeft onderzocht of meer man-

CV

1961
Geboren in Geldrop

1973-1979
Gymnasium, Eindhoven

1979-1984
Algemene muzikale vorming, Brabants Conservatorium

1986-1991
Studie wijsbegeerte, Universiteit van Amsterdam

1985-1999
Docent luis-terlessen, gemeente Amsterdam

1993-1999
Begeleiden stedenbanden, internationale conferenties en festivals

1999-2012
Senior adviseur Laagland'advies (advisering en projectmanagement)

2012-heden
Docent Social Work, Hogeschool Utrecht, en zelfstandig adviseur bij Kijk op Kansen

Inspiratiebronnen

Copernicus

'Deze wiskundige en astronoom werkte in een zelfgekozen isolement aan een heel nieuw idee over het heelal, en zag in de zestiende eeuw als eerste dat de aarde om de zon draait en niet andersom. Hij kon wat de meeste mensen niet kunnen: inzien



dat de wereld letterlijk niet om henzelf draait en van buitenaf naar de systemen kijken. Dat is heel bijzonder en inspirerend.'

Thomas Kuhn

'Kuhn is mijn held omdat hij het algemene patroon in wetenschappelijke omwentelingen zag. Als verandering echt nodig is, zoals in ons economisch systeem, kan je van Kuhn leren dat je er niet komt door de gevestigde orde met



elkaar in gesprek te brengen over dingen die ze normaal vinden. Je moet "postnormaal" durven denken.'

Citotoets

'Op deze toets aan het einde van de basisschool is nu veel kritiek, maar we moeten niet vergeten dat hij veel arbeidskinderen heeft gered van het (voor)oordeel van hun meester. Willekeur en onderscheid maken op basis van



afkomst of opleidingsniveau van de ouders zijn door deze objectieve test een stuk moeilijker geworden.'

telzorg voor thuiswonenden haalbaar is. De werkdruk is bij de meeste mantelzorgers nu al heel hoog. De betrokkenen zijn bij de herstructurering van de ouderenzorg gewoon samen op weg gegaan, zonder deze problemen onder ogen te zien en vooral zonder een duidelijk doel voor goede zorgkwaliteit te definiëren.

In het onderwijs zien we dat alle kinderen door dezelfde hoepel moeten springen, hoe verschillend ze ook zijn. En dus komt er een verplichte rekentoets, die als een drempel werkt. Terwijl kinderen die de toets niet halen, vaak heel veel andere talenten hebben. Waarom nemen we genoegen met een onderwijsstelsel waarin zo veel kinderen buiten de boot vallen? Terwijl dat heel goed anders kan, als je tenminste bereid bent om vrij na te denken over een systeem waarin alle kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen.

En dan de werkloosheid. Het sociaal akkoord komt neer op pappen en nathouden, waarbij de werkloze de dupe is van het gebrek aan ambitie bij werkgevers en werknemersorganisaties. Het zou veel beter zijn om de sociale partners de harde doelstelling op te leggen om binnen een paar jaar de werkloosheid te halveren. Dan zullen zij wel over hun eigen schaduw heen moeten springen, en met de hulp van externe mee- en tegendenkers met ambitieuze maatregelen moeten komen, die recht doen aan het feit dat de werkloosheid zelfs niet overgaat als de conjunctuur aantrekt. We kunnen die maatschappelijke tijdbom onschadelijk maken met gerichte maatregelen om de economische taart groter te maken en het werk via korter werken over meer mensen te verdelen.

De zesjescultuur leidt er nu toe dat we onze problemen niet echt te lijf gaan en burgers het vertrouwen in de politiek en de instituties steeds verder verliezen. Dat kan en moet anders.'

.....
Michiel Goudswaard is redacteur van het FD. goudswaard@fd.nl

